

LÄNSSTYRELSEN
JÖNKÖPINGS LÄN

BESLUT

1 (2)

1998-09-17

231-7442-1998

0685-02-203

Vetlanda kommun
Box 53
574 21 VETLANDA

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Illharjen, Vetlanda kommun

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen fastställer enligt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) den av Vetlanda kommun upprättade skötselplanen (kommunens dnr. 97/43.1028) för naturreservatet Illharjen, Vetlanda kommun.

BAKGRUND

Länsstyrelsen beslutade den 14 oktober 1970 om bildande av naturreservatet Illharjen. Vetlanda kommun beslutade den 6 maj 1998 om bildande av naturreservatet Stora Illharjen (kommunens dnr. 97/43.1027) samt att fastställa en gemensam skötselplan för naturreservaten Illharjen och Stora Illharjen. Endast Länsstyrelsen kan dock fastställa skötselplan för den del som rör naturreservatet Illharjen vilket görs med detta beslut.

MOTIVERING

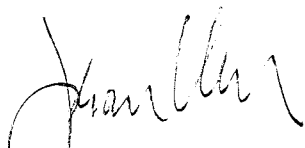
Vetlanda kommun har den 12 december 1997 till Länsstyrelsen inkommit med en remiss angående utvidgning av naturreservatet Illharjen (kommunens dnr. 97/43.1027-2, 1st dnr. 231-12892-1998). Länsstyrelsen har den 3 februari svarat på denna remiss. Den gemensamma skötselplanen för de två naturreservaten överensstämmer i allt väsentligt med Länsstyrelsens remissvar.

UPPLYSNINGAR

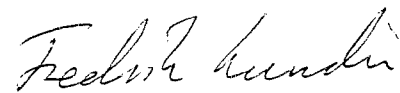
Enligt 12 § naturvårdsförordningen skall avskrift av ett beslut rörande bildande av naturreservat snarast möjligt skickas till Naturvårdsverket, Boverket, Vägverket, Lantmäterimyndigheten, kommunen och naturvårdsförvaltaren.

1998-09-17

231-7442-1998
0685-02-203

Johan Uhr

Fredrik Lundin

Kopia:

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM

Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA

Lantmäterimyndigheten, Box 183, 551 13 JÖNKÖPING

Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg, Box 7, 351 03 VÄXJÖ

Skogsvårdsstyrelsen Vetlanda, Verkstadsg. 15, 574 33 VETLANDA

akten (kc)

Landsbyggsavdelningen: pärmen JU, pärmen naturreservat

Centraldiariet

SKÖTSELPLAN SAMT ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSEL AV NATURRESERVATEN ILLHARJEN OCH STORA ILLHARJEN

Övergripande mål

Skötselplanen ska utgöra ett gemensamt arbetsredskap för såväl det ursprungliga reservatet Illharjen (Lst beslut 1970-10-14) som det nya reservatet Stora Illharjen, i syfte att uppnå ändamålet med respektive reservatsbeslut.

Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

Hänvisas till det kommunala reservatsbeslutet samt till den översiktliga vegetationsinventering som utförts för hela området under 1996 (Vetlanda Botaniska Sällskap 1997).

Inventeringar

Varenius B: Illharjen - Botanisk inventering (Länsstyrelsen 1983)

Vetlanda botaniska sällskap: Botanisk inventering 1996, Illharjen , Vetlanda kommun (Vetlanda kommun 1997)

Inom det nya reservatsområdet har Vetlanda ornitologiska förening en storruta (nr 98) som ingår i den svenska häckfågeltaxeringen (1991).

Flodpärlmussla i Emån har inventerats av Länsstyrelsen 1994. Rapporten är ännu opublicerad.

Vetlandabäckens delta (6.7 ha) har tagits med i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventering som värdefull lövsumpskog och örtrika bäckdråg.

SKÖTSELÅTGÄRDER - SKOG OCH VATTEN

Av praktiska skäl har Illharjenområdet indelats i ett antal olika delområden för att underlätta skötselanvisningar (bilaga 3). Indelningen har skett med utgångspunkt från den översiktliga vegetationsinventering som utförts i området 1996. Denna i sin tur följer Nordiska Ministerrådets vegetationstypindelning

Generellt för båda reservaten (såväl det nya som det gamla) gäller att uppsikt bör hållas över eventuell fröspridning av för trakten främmande trädslag (exv sykomorlönn). För att eliminera risken för att nämnda trädslag etablerar sig inom reservatet röjs dessa bort i samband med åtgärder i område 1.

Område 1, (sumpalskog av örtyyp, sumpblandskog av örtyyp, fuktäng av tuvtåteltyp, fuktäng av fräken-starrtyp)

Mål: Bibehållen lövdominerad struktur. I övrigt lämnas området till fri utveckling.

Åtgärder: För att motverka ökad barrdominans skall röjning av unggran och ung tall ske vid behov. Åtgärden bör utföras utanför fåglarnas häckningssäsong och vid lågvattenflöde, dvs företrädesvis i augusti-september.

Område 2, (tallskog av smultron-variant)

Mål: Bevarad trädslagsblandning med tyngdpunkten på barrträd, där eventuella skogsbruksåtgärder ska utföras med största möjliga naturvårdsnytta som huvudsyfte. Skogen tillåts bli överårig.

Åtgärder: Områdena 2a, 2b och 2c lämnas helt utan åtgärder till fri utveckling. Inom områdena 2d och 2e får viss plockhuggning samt upparbetning av större ansamlingar av vindfällan enligt gällande skogsvårdslag ske. Det senare gäller endast vindfällan som legat kortare tid än ett år.

Område 3, (sumpgranskog av skogsfräkenvariant)

Mål: Att låta den naturliga skogssuccessionen ha sin gång och därmed lämna området till fri utveckling.

Åtgärder: Inga åtgärder

Område 4, (björkskog av ris-grästyp)

Mål: Att bibehålla och utveckla en genom naturlig föryngring skapad lövskog. Skötselmålets tyngdpunkt läggs på att skapa en ren lövskog med björkdominans och en allt i genom naturvårdsanpassad skötsel.

Åtgärder: Barrträd avverkas kontinuerligt. Genom aktiva åtgärder förbättras möjligheterna till naturlig föryngring av löv.

Område 5, (torräng av fårsvingeltyp + kulturpåverkad mark)

Mål: Att behålla en öppen gräsmark med eller utan beteshävd.

Åtgärder: Bete, alternativt röjning av träd- och buskvegetation vart 3:e år eller i samband med åtgärder i område 1.

Område 6, (fuktäng av högstarrtyp)

Mål: Bevara befintlig fuktängsvegetation där varierande vattenstånd är den naturliga störningen. Inom området finns dessutom ett antal gamla tallar. Deras fortlevnad ska säkras.

Åtgärder: Inga åtgärder förutom avverkning av de träd som eventuellt kommer att växa upp på ett sätt så att de stör tallarnas fortlevnad.

Område 7, (sjövegetation av kavelduntyp, sjövegetation av rostnate-gräsnatetyp)

Mål: Emåns naturliga lopp ska bibehållas med undantag för reglering enligt gällande vattendom. Emån som gynnsam vattenbiotop för bl a flodpärlmussla, öring och utter ska behållas och i möjligaste mån utvecklas.

Åtgärder: Rensning av igenväxningsvegetation i ån mellan inloppet till Harjen-kanalen och ned till kommunens vattenintag vid Ringsmad. Åtgärden måste ske i enlighet med gällande vattendom samt i samråd med Länsstyrelsen.

Område 8, (barrdominerad blandskog)

Mål: Ökat inslag av lövträd.

Åtgärder: Successiv avveckling av barrträd till förmån för ökat lövinslag.

Område 9, (Harjendammen och Harjenkanalen ut i Emån)

Mål: Bibehållen säkrad tillförsel av vatten till Illharjens kvillområde. Dammen ska tjäna som möjlig häckningslokal för bl a andfågel. Den ska dessutom fungera som ett skydd mot ev. förorenat dagvatten så att detta ej når kvillområdet.

Åtgärder: Vattendorar som reglerar vattentillförsel till Vetlanda Energis kraftverk reglerar även tillförsel av vatten till Illharjens kvillområde. Vegetationen på öarna i dammen ska lämnas orörd som skydd för häckande fågel.

Område 10, (Vetlandabäcken)

Mål: Bäckens vatten ska rinna renat genom reservatet. Bäckens ska förses med ett minimiflöde på ca 10-30 l/s även under sommarens torrperioder.

Åtgärder: En dagvattendamm är planerad norr om den sk Västerleden för att rena Vetlandabäckens vatten från de föroreningar som kommer med dagvattnet. Dammen kommer indirekt att fungera som ett reservvattenmagasin så att bäckfåran i reservatet aldrig torkar ut fullständigt. Idag är det renat vatten från Vetlanda reningsverk som utgör huvuddelen av det vatten som når reservatet under sommarens torrperioder. När reningsverket flyttas kommer detta vattenflöde att upphöra och den nya dammen får fungera som ersättande vattenmagasin.

Utförande:

För samtliga åtgärder ovan, undantaget på mark ägd av von Liewens fond, ansvarar Vetlanda kommun. Åtgärder som avser att begränsa inslaget av barr inom det gamla reservatet (del av område 1) samt underhåll av den korta spångade leden bekostas av staten. Övriga åtgärder bekostas av kommunen.

Skogliga åtgärder på mark ägd av von Liewens fond bekostas av fonden. Eventuella åtgärder som föranleds av naturvårdens speciella krav är dock undantagna.

Återinventering av de 10 utlagda provrutorna i den översiktliga vegetationsinventeringen 1996 kan med fördel utföras vart 5:e år av Vetlanda botaniska sällskap.

FAUNAVÅRD OCH JAKT

Mål: Naturreservatet skall tjäna som frizon åt vilt i området. Inventering av fågelholkar inom reservatet ska ske minst vart 3:e år.

Åtgärder: Skogsåtgärder och eventuella andra arbetsföretag skall utföras på den tidpunkt under året som är minst störande för faunan.

Jakt får ej förekomma, utom skyddsjakt på mink. Använda fällor ska vara godkända av naturvårdsverket.

Nuvarande bestånd av fågelholkar ses över. En plan för inventering av holkarna fram tillsammans med Vetlanda Ornitologiska förening. En sådan inventering kan även ge upplysningar om förekomst av hasselmus i området.

Utförande: Kommunen i samråd med Vetlanda ornitologiska förening beslutar vilka holkar som ska behållas alternativt bytas ut. Kommunen sätter upp och bekostar ev. nya holkar. I möjligaste mån utförs holkinventering av Vetlanda ornitologiska förening

FISKE

Fiskevattnet ingår i Grumlans fiskevårdsområde och arrenderas för närvarande av Vetlanda sportfiskeklubb. Försäljning av fiskekort sker under tiden 15 april till 15 september.

Mål: Att uppnå en naturlig reproduktion av den lokala öringstammen. Detta i sin tur ger ökade möjligheter till spridning av flodpärlmusslans avkomma.

Åtgärder: Utsättning av öring ska göras med lokalt material. Föräldrarfisk ska komma från aktuell del av Emån, dvs nedströms Grumlan och uppströms Flugebydammen. Reproduktion av flodpärlmussla är avhängigt av att öringen, som ska bära dess larver, är anpassad till aktuell åsträcka. Observera att all utsättning och flyttning av fisk kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Tillstånd krävs vid varje tillfälle!

För att förbättra vattenbiotopen för öring och flodpärlmussla - se skogliga åtgärder, område 7 ovan.

Utförande: Dokumentation av utsättning av öring utförs av Vetlanda sportfiskeklubb. Ev. rensing av åfåran, se skogliga åtgärder, område 7 ovan.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Mål: Ett av huvudmålen med reservaten är att bevara området med dess unika flora och fauna mot exploatering och förslitning.

Strövstigarna inom det äldre reservatet (Illharjen) ska underhållas för att göra denna del av Illharjen lättillgänglig för det rörliga friluftslivet. Den spångade leden inne i reservatet handikappanpassas. I det nya reservatet (Stora Illharjen) är målet främst att främja flora och fauna.

Åtgärder: För att öka tillgängligheten till reservatet ska den korta spångade leden genom västra Illharjenområdet byggas om så att den blir framkomlig för t ex rullstol och barnvagn. I det nya kommunala reservatet byggs endast spänger över bredare kvillar (bilaga 4). I övrigt görs inga åtgärder för att underlätta framkomligheten.

Utförande: Material har inköpts och bekostats av Länsstyrelsen och kommunen hösten 1997. Kommunen tillhandahåller arbetskraft inklusive anvisningar om hur spängerna ska utföras. Samråd om utförande bör ske med företrädare för lokala handikapporganisationer.

Spånguppförande i det kommunala reservatet utförs och bekostas av kommunen. Ur säkerhetssynpunkt ska årlig tillsyn av broar och spänger ske. Detta utförs och bekostas av kommunen.

RENHÅLLNING

Mål: Ett skräpfritt reservat eftersträvas.

Åtgärder: En soptunna placeras ut vid parkeringsplatsen intill energiverkets lokaler. Årlig skräpplockning av reservaten görs i samband med säkerhetstillsyn av broar och spänger. (Bl a kommer mycket skräp in i reservatet via Vetlandabäcken.)

Utförande: Utplacering och tömning av soptunna handhas och bekostas av kommunen. Så också årlig "städning" av reservaten.

INFORMATION

Mål: Att för de administrativt åtskilda reservaten ha en gemensam skyltning och eventuellt övrigt informationsmaterial.

Åtgärder: I och med att det nya reservatet biladats vore det lämpligt att ta fram nya gemensamma informationsskyltar och eventuellt en informationsbroschyr för hela Illharjenområdet.

Utförande: Innehåll och utformning av skyltarna och övrigt informationsmaterial samt finansiering av desamma får utredas i särskild ordning mellan kommunen och Länsstyrelsen.

UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

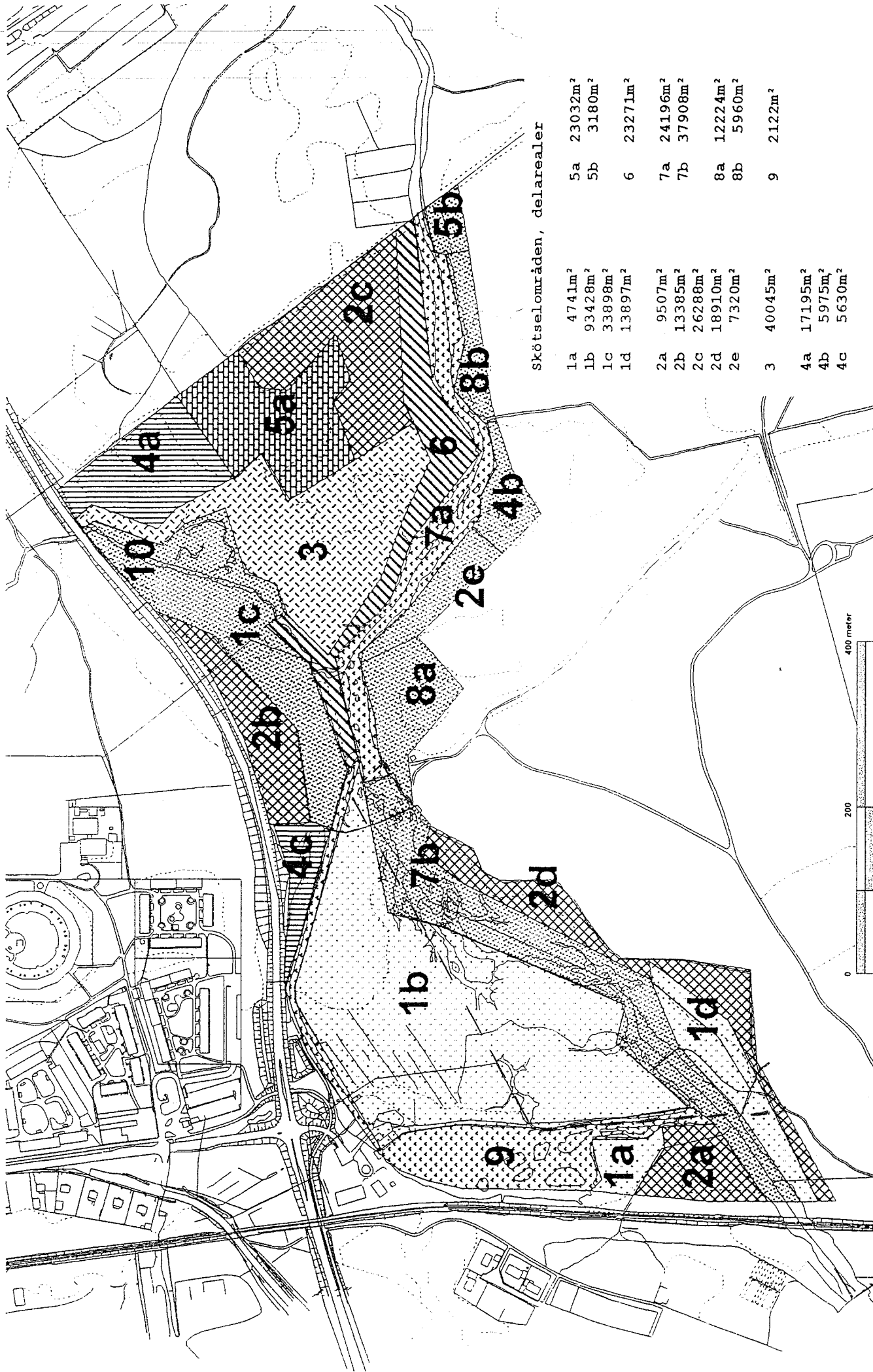
Gränsmarkering för det nya reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Där det nya reservatets innergränser gränsar mot det gamla reservatet behövs ingen ny markering.

Utförande: Uppsättning av gränsmarkering utförs och bekostas av kommunen så snart möjligt efter det att beslut om reservatsbildning vunnit laga kraft.

NATURVÅRDSFÖRVALTARE

De båda reservaten skall förvaltas i samråd mellan kommunen (tekniska kontoret i samråd med kommunekologen) och länsstyrelsen.

- Bilagor**
1. Lägesangivelse (skala 1:50 000)
 2. Gränser för gammalt respektive nytt reservat
 3. Skötselplanekarta
 4. Placering av nya spänger

Skötselområden, delarealer

1a	4741m ²	5a	23032m ²
1b	93428m ²	5b	3180m ²
1c	33898m ²		
1d	13897m ²	6	23271m ²
2a	9507m ²	7a	24196m ²
2b	13385m ²	7b	37908m ²
2c	26288m ²	8a	12224m ²
2d	18910m ²	8b	5960m ²
2e	7320m ²		
3	40045m ²	9	2122m ²
4a	17195m ²		
4b	5975m ²		
4c	5630m ²		